

ROVVILTNEMNDA I REGION 3 Oppland

Miljødirektoratet
Klima- og miljødepartementet

Deres ref

Vår ref

Arkivnr

Dato 22.06.2018.

Vedtak om kvote for lisensfelling av ulv i Oppland i 2018/2019

Rovviltnemnda har i møtet den 21. juni 2018 vedtatt kvote og områder for lisensfelling av ulv i regionen;

Rovviltnemnda har etter naturmangfoldlovens § 18, jf. §§ 4, 7 og 10 i rovviltforskriften myndighet til å fastsette lisensfellingskvote for ulv i region 3 (Oppland).

Rovviltnemnda vedtar en kvote på 6 - seks ulver i region 3 (Oppland) uten noen nærmere regioninndeling for 2018/2019. Rovviltnemnda kan til enhver tid endre eget vedtak om kvote for lisensfelling dersom nye opplysninger tilsier det. Av hensyn til bestandssituasjonen og den genetiske variasjonen i bestanden, bør en vurdere tiltak slik at en ikke feller et individ som stammer fra den finsk – russiske bestanden.

Eventuelle endringer av områdegrenser og fordeling av gjenværende kvote underveis i fellingsperioden skal sekretariatet avklare med leder av nemnda. Bakgrunn og begrunnelse går fram av saksframlegget fra sekretariatet.

Vedtaket er fattet med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18, og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 10, jf. §§ 1 og 3.

Nemnda viser til sekretariatet sin innstilling når det gjelder bakgrunn og begrunnelse for vedtaket. Avviket fra sekretariatets innstilling i vedtaket begrunnes med følgende:

«Nemnda endrar frå 4 til 6 dyr i lisensfellingskvota for ulv med grunngjeving at ulvebestanden framleis er aukande når det gjeld tal på ynglingar. Nemnda i region 3 har registrert ein aukande aktivitet av ulv i fylket den fyrste delen av beitesesongen 2018. Nemnda hadde også ei lisensfellingskvote på 7 dyr i 2017/18 og vedtok ei skadefellingskvote på ulv i på 6 dyr for 2018/19.»

Lisensfellingene iverksettes for å forhindre framtidige skader på bufe. Et uttak av seks ulver vurderes ikke å være til skade for bestandens overlevelse nasjonalt. Sekretariatets tilrådning følger etter dette vedtaket.

Postadresse:
Rovviltnemnda i region 3
c/o Fylkesmannen i Oppland
Serviceboks
2626 LILLEHAMMER

Leder for rovviltnemnda:
navn
telefon
e-post
Adressen til Rovviltnemndas hjemmeside

Saksbehandler:
navn
telefon

Dette vedtaket kan påklages etter forvaltningslovens bestemmelser. Evt. klage stiles Klima- og miljødepartementet, og sendes via nemndas sekretariat som er Fylkesmannen i Oppland.

Aud Hove (sign)

leder av rovviltnemnda i region 3

Vedlegg: saksframlegg fra Fylkesmannen

Til: Rovviltnemnda i region 3
Fra: Sekretariatet
Dato: 14.06.2018

Forslag til kvote og områder for lisensfelling av ulv i Oppland/region 3 i 2018/2019

Rovviltnemnda skal på det kommende møtet 21. juni 2018 vedta eventuell kvote og områder for lisensfelling av ulv i regionen. Fylkesmannen i Oppland kommer her med sitt forslag til kvote og områder for lisensfelling.

Forslag til vedtak:

Rovviltnemnda har etter naturmangfoldlovens § 18 b, jf §§ 4, 7 og 10 i rovviltforskriften myndighet til å fastsette lisensfellingskvote for ulv i region 3 (Oppland).

Rovviltnemnda vedtar en kvote på 4 – fire - ulver i region 3 (Oppland) uten noen nærmere regioninndeling for 2018/2019. Rovviltnemnda kan til enhver tid endre eget vedtak om kvote for lisensfelling dersom nye opplysninger tilsier det. Av hensyn til bestandssituasjonen og den genetiske variasjonen i bestanden, må en vurdere tiltak slik at en at en ikke feller et individ som stammer fra den finsk – russiske bestanden.

Eventuelle endringer av områdegrenser og fordeling av gjenværende kvote underveis i fellingsperioden skal sekretariatet avklare med leder av nemnda. Bakgrunn og begrunnelse går fram av saksframlegget fra sekretariatet.

1. Bakgrunn

Gjennom stortingets behandling den 6. juni 2016 av «Ulv i norsk natur. Bestandsmål for ulv og ulvesone», Meld. St. 21 (2015-2016), Innst. 330 S (2015-2016) er bestandsmålsettingen justert slik:

Bestandsmålet for ulv i Norge skal være 4–6 ynglinger per år, hvorav 3 skal være helnorske ynglinger, også ynglinger utenfor ulvesonen teller med. Ynglinger i grenserevir skal telle med på en faktor på 0,5.

Videre er prinsippene i rovviltforlikene av 2004 og 2011 lagt til grunn for den videre forvaltning av ulv i norsk natur. Dette innebærer at forvaltningen av ulv skal skje innenfor rammene av internasjonale forpliktelser etter Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven. Flertallet i Energi- og miljøkomiteen har påpekt at en tydelig soneforvaltning (geografisk differensiert forvaltning) er i samsvar med føringene i rovviltforlikene av 2004 og 2011.

2. Hjemmelsgrunnlag/andre styrings dokumenter

«Rovviltforliket»

Representantforslag 163 S (2010-2011) (rovviltforliket) legger nye føringer for forvaltningen av rovvilt. Det ble ikke gitt egne føringer for ulv foruten at forvaltningen skal være tydeligere mellom de forskjellige sonene. Dette er stadfestet i et felles brev fra Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet, datert 21.mai 2014, om en tydelig soneforvaltning i rovviltforvaltningen.

«Ulveforliket»

Stortinget behandlet den 6. juni 2016 Innst. 330 S (2015–2016) til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen til Meld. St. 21 (2015–2016) Ulv i norsk natur — Bestandsmål for ulv og ulvesone. Det ble vedtatt noen endringer av grensene til forvaltningsområdet for ulv, jf. vedlagt kart (figur3). Videre skal bestandsmålet for ulv i Norge være 4–6 ynglinger per år, hvorav 3 skal være helnorske ynglinger. Også ynglinger utenfor ulvesonen teller med. Ynglinger i grenserevir skal telle med på en faktor på 0,5. Rovviltnemndene får også myndighet til å fatte vedtak som kan berøre familiegrupper som er felles med Sverige.

Naturmangfoldloven

I naturmangfoldloven § 18 står det:

*Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk a) for å beskytte naturlig forekommende planter, dyr og økosystemer, b) for å avverge skade på avling, **husdyr**, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom,*

c) for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning, (...)

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Forskrift om forvaltning av rovvilt

Ved forskriften om forvaltning av rovvilt, fastsatt ved Kgl. res. den 18.3.2005, er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for skademotivert lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av ulv etter forskriftens § 10. Det er en forutsetning for rovviltnemndenes myndighet at bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionene. Region 3 (Oppland) har etter § 4 i rovviltforskriften ikke noen bestandsmål for ulv. Rovviltnemnda i region 3 (Oppland) har således myndighet til å fatte vedtak om lisensfelling av ulv.

Følgende bestemmelser med tilhørende kommentarer gjelder vurdering av hvorvidt de regionale nemndene har myndighet til å fatte vedtak, og fastsetting av kvote for lisensfelling av ulv:

§ 7 Generelle bestemmelser om vedtak fattet av rovviltnemnden

Rovviltnemnden har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling etter forskriften § 8 og § 10 og kvote for jakt etter forskriften § 11 når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. nemndens myndighet skal for ulv baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd. (...)

Rovviltnemndens vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologisk og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6.

En rovviltnemnd kan ikke fatte vedtak om kvote for felling som berører familiegrupper eller revirmarkerende par av ulv der deler av reviret ligger i Sverige.

(...) Etter at vedtak om kvote for felling er fattet etter forskriften § 8 og § 10 og kvote for jakt etter forskriften § 11, skal irregulær avgang av rovvilt innenfor regionen belastes den kvote som er bestemt av rovviltnemnden.

Kommentarer til § 7 første ledd:

(...) I de tilfeller der de nasjonale bestandsmålene i regionen ikke er nådd har ikke rovviltneemnden myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling og jakt. I disse tilfellene er det Miljødirektoratet som har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling og jakt i regionen. Direktoratet skal imidlertid vurdere om slik myndighet skal delegeres til rovviltneemnden etter en helhetlig vurdering av bestandssituasjonen for den aktuelle rovviltart, jf. kommentarene til forskriften § 13 annet ledd. (...).

§ 10 Kvote for lisensfelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv

Dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt kan en rovviltneemnd fatte vedtak om kvote for skademotivert lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av gaupe, jerv, bjørn og ulv. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Rovviltneemnden kan til enhver til endre eget vedtak om kvote for lisensfelling dersom nye opplysninger tilsier det.

Fellingsperioden er 1. oktober 2018 til og med 31. mars 2019 for ulv utenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv.

Videre fra kommentardelen til forskriften

Innenfor ulvesonen vil det være parring, yngling og årssvalper som kan bli berørt av en lisensfelling. Det er derfor i dette området fastsatt en fellingsperiode som på den ene siden sikrer at årssvalpene er store nok til å kunne greie seg uten alfdyr dersom disse blir skutt, og på den andre siden er fellingsperioden avgrenset av perioden da ny parring starter. Ut fra dette er fellingstiden i dette området fastsatt til perioden 1. januar til og med 15. februar. For år 2017 er det gjort et unntak, her varer fellingsperioden til og med 31. mars. Unntaket er begrenset til 2017.

Utenfor ulvesonen vil det i hovedsak være lisensfelling rettet mot nye pardannelser av voksne dyr eller voksne streifdyr. I dette området er fellingstiden fastsatt til perioden 1. oktober til og med 31. mars. Der en lisensfelling utenfor ulvesonen kan berøre valper bør ikke lisensfellingene starte før 1. januar.

Lisensfelling av alle rovviltarter omfattes av grunneiers enerett. Miljødirektoratet kan imidlertid bestemme at felling kan utføres uavhengig av grunneierretten, jf. viltloven § 35. Dette kan for eksempel være aktuelt for å sikre at felling av skadevoldende individer gjennomføres på en effektiv måte.

Om saksbehandlingsfrister

Klima og Miljødepartementet har i brev dat. 16. desember 2013 fastsatt instruks om tidsfrister i saker knyttet til rovvilt. En viktig hensikt med instruksen er at saker om kvotejakt og lisensfelling av rovvilt skal behandles mens de ennå er aktuelle. Departementet ber derfor om at saksbehandlingen legges opp slik at fristene kan holdes også der vedtakene påklages. Det betyr normalt at vedtak i 1. instans må fattes senest 2 ½ måned før jakt- og fellingsstart. Lisensfellingsperioden for ulv utenfor ulvesonen er fra 1. oktober til 31. mars. Et kvotevedtak den 21. juni 2018 vil være godt innenfor dette kravet.

3. Bestandssituasjonen for ulv i Norge/Skandinavia

Ulv overvåkes årlig med felles metoder i både Sverige og Norge i perioden fra 1. oktober til 31. mars. En kartlegger nå antall ulver ved hjelp både av sporing på snø og innsamling av prøver for DNA-analyser, og alle registrerte ulver regnes med i bestandstallene. De endelige resultatene presenteres i en felles rapport 1. juni hvert år. Oversikt i kart over familiegrupper og revirmarkerende par er gitt i kart, fig. 2.

Den siste felles gjennomgangen av bestandssituasjonen for ulv i Skandinavia er fra 1. juni 2018 med rapporten «Bestandsovervåking av ulv vinteren 2017-2018. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia NR: 1, 2018». Denne rapporten viser antallet ynglinger våren 2017 siden den baserer seg på sporinger vinteren 2017-2018. Rapporten er utarbeidet av Høgskolen i Innlandet i samarbeid med Viltskadecenteret Grimsø og Rovdata. Nedenfor gjengis hovedpunktene fra denne rapporten.

- Familiegrupper av ulv (ynglinger):** Vinteren 2017-2018 ble totalt 41 familiegrupper av ulv dokumentert i Skandinavia, hvorav 30,5 i Sverige, 10,5 i Norge. I dette er det medregnet 5 grenserevir med areal/tilhold på begge sider av riksgrensen.
 Årets antall påviste valpekull i helsvenske revir i 2017 er det laveste antall som er registrert i Sverige på fem år.
 I 2016-17 var det 46 familiegrupper i 2016-17 i Skandinavia; 34 i Sverige, 5 i Norge og 7 grenserevir
- Revirmarkende par:** Totalt ble 31 revirmarkerende par påvist, hvorav 23 ble funnet i Sverige, 5 på tvers av riksgrensen og 3 i Norge.

Den totale bestanden ulv i Skandinavia er beregnet til 410 ulv før jul i 2017 mot cirka 430 i de to foregående år og 460 i 2014. Av vinterens 410 ulver i Skandinavia var 305 i Sverige inkludert halvparten av ulvene i grenserevir.

Dyr som er kjent avlivet eller døde av andre årsaker i registreringsperioden er ikke fratrasket disse tallene.

Det er under vinterens overvåking av ulv påvist 92-94 (105-112 i 2016-17) individer innenfor landets grenser, og det er en nedgang fra i fjor. Samtidig er det likevel registrert en økning av antallet norske ynglinger. Tilsvarende tall fra forrige registreringssesong (2016-2017) viste 54-56 helnorske ulver, og minst 51-56 med tilhold på begge sider av riksgrensen.

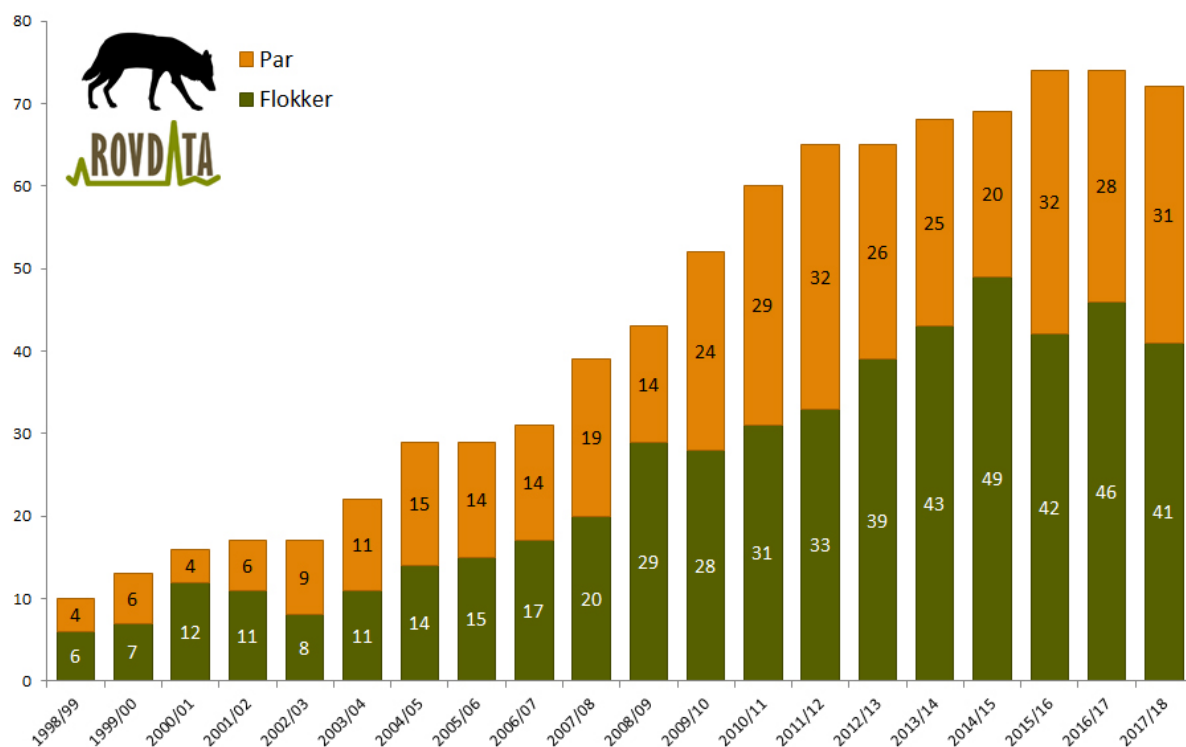

Fig 1. Ulvflokker og revirmarkerende par av ulv i Skandinavia i perioden 1. oktober – 28. februar i årene 1998/99 – 2017/18 (figur hentet fra Rovdata).

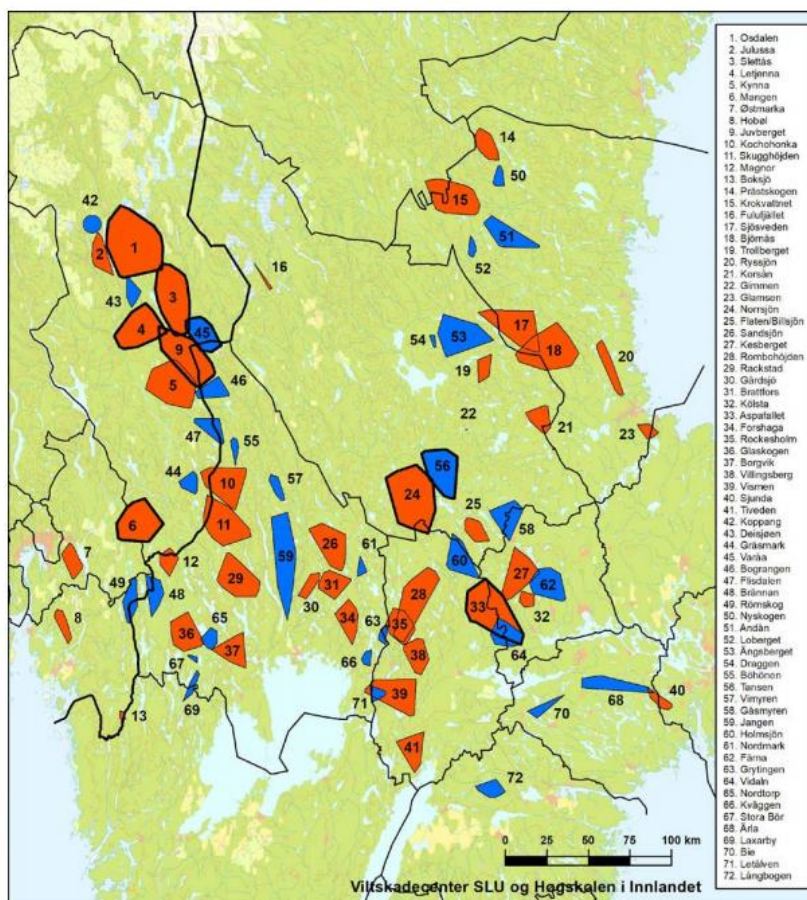

Fig 2. Kart over familiegrupper og par vinteren 2017/18 (fam. grupper røde polygoner, revirmarkerende par blå polygoner)

4. Bestandssituasjon og skadeutvikling for ulv mer spesifikt for Oppland

Tidligere år

Det er ikke påvist ynglinger av ulv i Oppland i nyere tid, men regionen har de siste årene hatt besøk av streifindivider. Noen individer har også hatt tilhold i enkelte områder over lengre tid.

Kort sammenstilling av de viktigste hendelser med ulv i Oppland de senere år:

- Påviste tap av rein til ulv i Oppland i Vågå og Lom i 2001.
- I mai 2006 ble en skadegjørende ulv i Lesja felt på skadefellingstillatelse gitt av direktoratet.
- I 2007 gjorde en streifende ulv skader på sau i Ringebu i forbindelse med beiteslipp, men ulven ble ikke felt.
- I 2008 hadde en svært små tap voldt av ulv i Oppland, mens det i 2009 var store ulveskader i Nord-Fron og Ringebu. Det ble gitt skadefellingstillatelse på to ulver, og begge ble felt.
- I juni 2010 ble den radiomerkede «Galven 2» felt på skadefellingstillatelse i Lillehammer kommune av Statens naturoppsyn. I tillegg ble to ulver felt i Ringebu i juli 2010.
- I 2011 ble det ikke registrert tap av beitedyr til ulv i Oppland, men ulv ble observert flere steder. Det ble påkjørt en ulv på jernbanen ved Hunderfossen i mai 2011, men ulven kom seg videre.

- I 2012 ble det gjort mange observasjoner av ulv, særlig i april-mai, og to individer oppholdt seg i Lesja over lengre tid. Den ene ble felt på skadefelling i midten av juni, men den andre ble ikke felt, til tross for sammenhengende skadefellingstillatelse til begynnelsen av oktober. Det ble påvist store tap til ulv i Lesja i 2012.
- I 2013 ble det påvist 174 skader av ulv Oppland (Skadene i Gausdal, Øyer, Nord-Fron og Øystre Slidre). To ulver ble felt på skadefelling, hvorav en i Vang og en i Nord-Fron. I tillegg ble en ulv påkjørt av toget ved Eina. Det ble felt en ulv på skadefelling i Nord-Fron og en i Vang.
- I mai 2014 var det innvandring av noen dyr inn i Oppland. Et av disse er tatt ut på skadefelling i regi av SNO (Nord-Fron). To andre dyr ble først sporet i Grimsdalen i Dovre, så Skogbygde i Vågå, videre gjennom Reinheimen i Skjåk. Det ble tidlig gitt skadefellingstillatelse på disse dyrene pga. av skadepotensialet for kommende beitesesong og de erfaringer vi har gjort mht til innvandrende ulv tidligere år, da særlig i 2009, -12 og -13. I desember dette året ble en ulv tatt ut på skadefelling i Øystre Slidre etter omfattende skader på tamrein.
- I 2015 ble det tatt ut tre ulver på skadefellingstillatelse i Oppland. Den ene, i Ringeby, ble tatt ut pga. framtidig skadepotensiale (før den gjorde skade). Den andre var trolig en som først gjorde skade i Ringsaker og vandret nordover til Roverud med skader der. Den tredje ble felt i Nord-Fron etter å ha gjort en del skade på sau i Midt-Gudbrandsdal en tid. I juni var det skader i Jevnaker/Lunner som fortsatte over i Ringerike/Hole kommuner i Buskerud, her ble det ikke felt noen dyr. DNA-funn viste at dette dyret var det samme som tok sau på Torpa/Nordre Land i rundt påsken samme år.
- 2016 fikk vi tidlige skader av ulv på Lesja, denne ble raskt felt. Det samme ble en ulv som gjorde skade på Kvamsfjellet i Nord-Fron.
- I 2017 hadde vi i tidsrommet 30. mai – 7. august avdekt rundt 300 skadetilfeller av ulv i Hurdal og Gran/Toten (fig 4). Ulven ble felt den 7. august. Omfattende tiltak; hjemmebeite, flytting av dyr mv. En ulv ble raskt felt i Ringeby, etter 8 påviste skader i Imsdalen. Kort tid etter ble det iverksatt skadefellingstillatelse på ulv fra FM Hedmark etter nye skader på Stor-Elvdalsida i samme område.

Status ulv i 2018 - Oppland

11. mai: Fylkesmannen i Oslo og Akershus iverksatte skadefelling på bakgrunn av bilder av en ulv i Nannestad, fellingsområdet omfattet deler av Oppland Hadeland. Ingen ulv felt på denne tillatelsen.

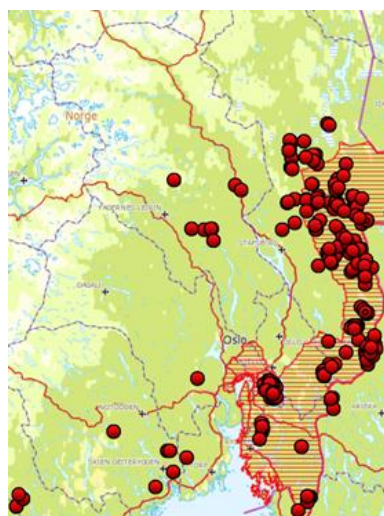
18. mai: iverksatt skadefellingstillatelse på en ulv etter 5 skader på Svingvold i Gausdal. Ingen ulv felt.

26. mai: Det ble registrert skader av ulv på sau i en besetning i Nordmarka i grenseområdene Jevnaker/Ringerike den 26. mai. Skadene var på dette tidspunktet relativt ferske. Det ble i samråd med Fylkesmannen i Buskerud iverksatt skadefellingstillatelse på en ulv. Skadefellingsområdet omfattet Jevnaker, Lunner og Gran kommuner i Oppland, samt Hole og Ringerike i Buskerud.

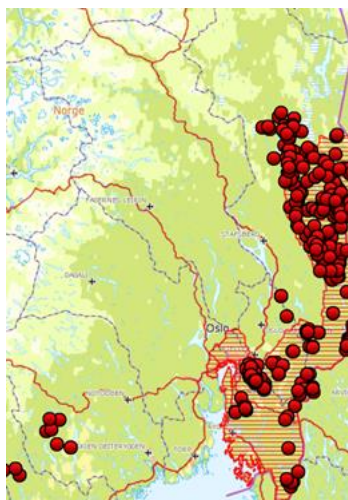
I perioden 28.-2. juni ble det registrert bilder av en ulv på 3 ulike viltkamera i området. Dette gjorde at skadefellingstillatelsen ble forlenget, at rammene for jegere ble noe utvidet i henhold til innrapportert forbruk. Den 6. juni ble det registrert en ny skade av ulv på et lam ved Mylla. Dette førte til at skadefellingstillatelsen på nytt ble forlenget.

Samtidig som skadefellingstillatelsen ble iverksatt ble det fra begge Fylkesmenn gitt lovnader om støtte til utsatt slipp for de besetninger som ikke enda var sluppet. Støtte til utsatt slipp går etter en fast sats pr dyr og dag (på kr 7) og dette ble gitt til og med 12. juni.

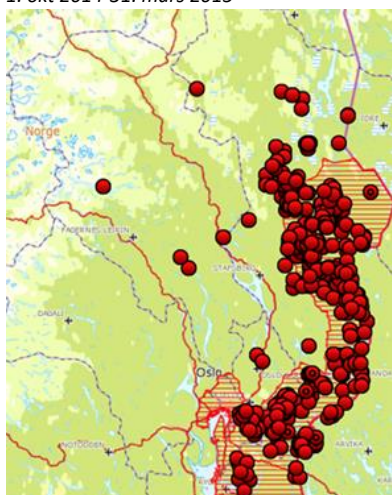
Selv om vi har hatt årsvise skadesituasjoner med ulv de senere år i beitesesongen, er forekomsten av ulv i Oppland vinterstid, dvs i lisensfellingsperioden svært beskjeden (se kartutsnitt nedenfor 2014-2017/18, fig 3). Dette kommer bla. av at ulv som vandrer fra etablerte revir østover og i Sverige, før eller senere blir tatt ut på skadefelling oftest før vinteren setter inn..

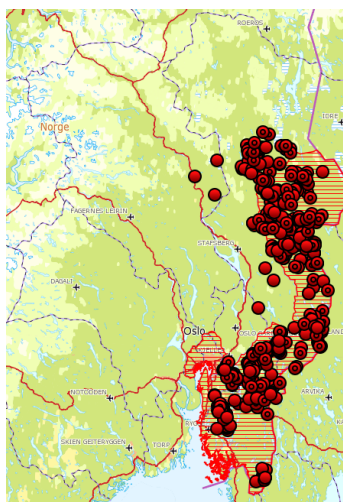
1. okt 2014-31. mars 2015

1. okt 2015-31. mars 2016

1. okt 2016-31. mars 2017

1. okt 2017-31.mars 2018

Fig 3. Observasjoner av ulv i lisensfellingsperioden de siste 4 år.

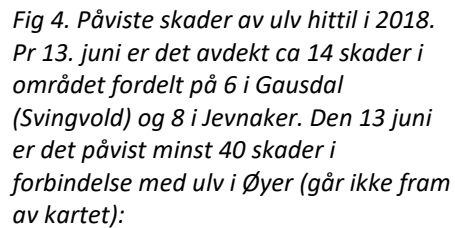

Fig 4. Påviste skader av ulv hittil i 2018. Pr 13. juni er det avdekt ca 14 skader i området fordelt på 6 i Gausdal (Svingvold) og 8 i Jevnaker. Den 13 juni er det påvist minst 40 skader i forbindelse med ulv i Øyer (går ikke fram av kartet):

Rowiltnemnda har vedtatt følgende kvoter for lisensfelling på ulv de siste år;

Siden 2000 er 23 ulver blir felt i Oppland. 20 av disse er tatt ut på skadefelling, en ulv felt i nødverge – en påkjørt av bil – en påkjørt av tog. Det er altså ikke felt ulv på ordinær lisensfelling i Oppland. I Hedmark er 60 av 130 felte ulver felt på lisensfelling i samme tidsrom. I Buskerud er 1 av 3 felte ulver felt på lisensfelling.

6. Skader på husdyr og tamrein

I 2015 ble det påvist 68 skadetilfeller med ulv som skadegjører, det ble erstattet 356 sau og lam som tap til ulv totalt i 2015.

I 2016 ble det påvist 37 skadetilfeller med ulv som skadegjører, der de fleste var påvist i Fron. Det er ble gitt erstatning for et tap på 211 sau/lam.

I 2017 ble det påvist 349 skader av ulv i Oppland, 294 av disse var på Gran/Østre Toten – resten i Ringebu. Det ble gitt erstatning for 893 sau/lam som ulveskade.

Tap til ulv varierer en del mellom år, og hadde en topp i 2013 og i 2017. (se fig 5).

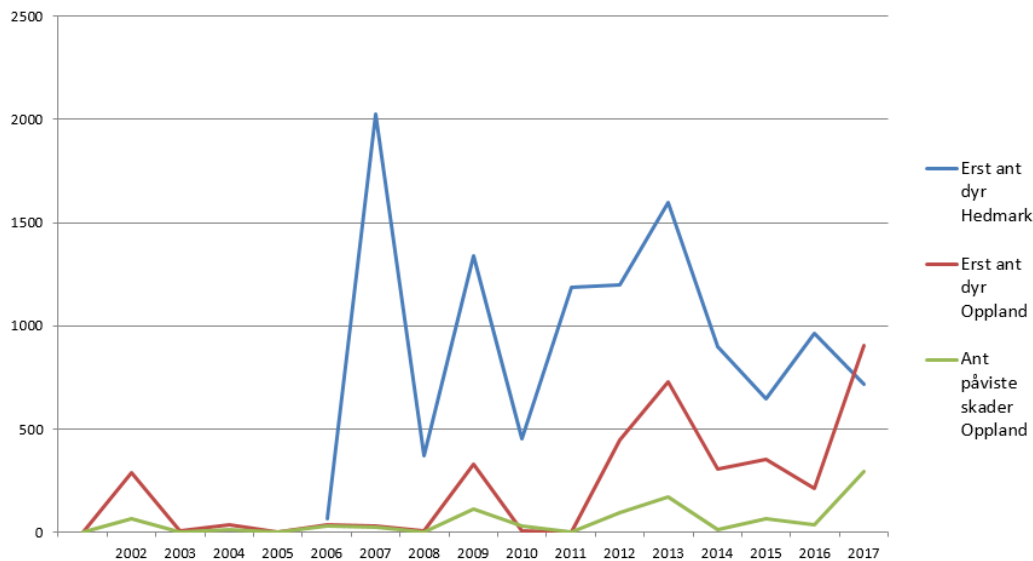

Fig 5. Forekomst av ulv og gjennom det skadeomfang, har variert mye fra år til år i Oppland. Figuren viser også tapsutviklingen i Hedmark (tall ikke tilgjengelig før 2006)

7. Vurdering

Med de bestandsmål som er satt for forvaltningsområdet for ulv i Norge og bestandsmål for ulv i Sverige, må det framover påregnes streifindivider, også i noen grad i vinterhalvåret i Oppland. Slike streifdyr kan erfaringsmessig gjøre stor skade på bufe og tamrein. Selv om det ikke er bestandsmål for ulv i Oppland, er det likevel ingen regel mot at enkeltdyr kan opptre, men skadeomfanget skal begrenses mest mulig bl.a. gjennom lisensfelling og skadefelling, og andre forebyggende tiltak.

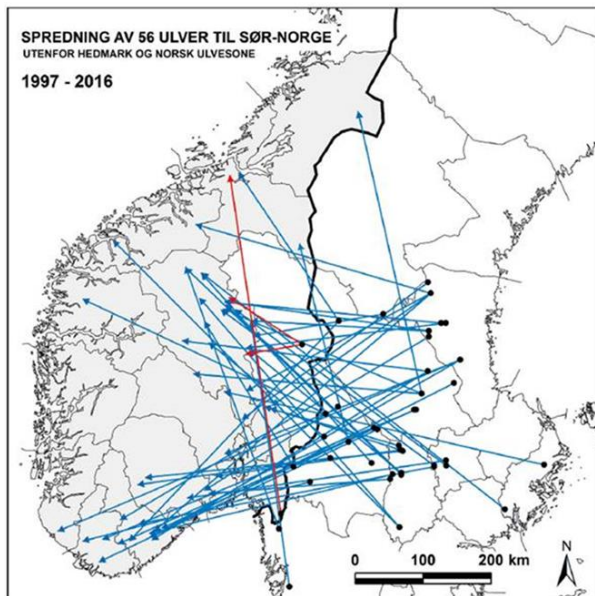

Fig 6. Spredning av ulv til Sør-Norge utenfor ulvesonen. Nesten alle individer vi har fått inn over Sør-Norge stammer fra revir fra svensk side.

Lisensfelling vinterstid vil ikke nødvendigvis foregå på de samme individene som vil opptre i fylket sommerstid. De dyr som vi har på streif i Oppland, har stort vandringspotensial (ikke revirhevdende). Lisensfelling av ulv i Oppland vil derfor etter sekretariatets vurdering ha en noe mer usikker effekt i forhold til direkte tapsreduksjon hos oss den påfølgende beitesesong. Erfaring til nå, tilsier at det er dyr som vandrer inn på våren, helst fra revir i Sverige som gjør skade på bufe i Oppland (fig 6). Disse dyrene er av liten betydning i forhold til å oppnå det nasjonale bestandsmålet, da erfaring viser at de i liten grad vandrer tilbake østover igjen. De kan imidlertid ha stor genetisk verdi for den Skandinaviske ulvestammen. Likevel, dersom det skulle være ulv i Oppland under lisensfellingsperioden, vil dette representere et skadepotensiale for framtidig beitesesing. Vi mener det derfor er et rettslig grunnlag for å iverksette lisensfelling etter naturmangfoldlovens § 18 b. For den spredte og uforutsigbare forekomsten av ulv som måtte opptre her mener vi § 18 c ikke er relevant rettslig grunnlag.

Sekretariatet mener at sannsynligheten for at det nasjonale bestandsmålet nås i 2018/19, antagelig er like stor som den har vært tidligere år. Dette grunngis i at bestanden i Norge over en viss tid har vært over bestandsmålet – og at det ser ut som om overlevelsen av revirmarkerende ulv også har økt de siste årene. Det er derfor grunnlag for å anta at iverksetting av lisensfelling av ulv utenfor ulvesona ikke er til hinder for at bestandsmålet nås i 2018/19. Fylkesmannen i Hedmark har i sitt saksframlegg foreslått en kvote på 12 dyr utenfor ulvesona (ref. Fylkesmannen i Hedmark juni 2018). En iverksettelse av en avgrenset lisensfelling på dyr som skulle opptre i Oppland i lisensfellingsperioden, vil heller ikke være til hinder for at bestandsmålet når i ulvesonen.

I vurderingen av lisensfellingsskvote legger sekretariatet spesielt vekt på at det fortsatt er høy aktivitet av ulv i regionen de siste årene, og i grenseområdene mot Sverige. Det har vært flere til dels store tapssituasjoner til ulv i perioden 2009-17 i Oppland. Det er tatt ut totalt 31 ulv i Sør-Norge på skade- og lisensfelling siden 1. oktober 2017. Det må med i vurderingen at det er tatt ut en ulv skadefelling hittil i fylket i år (Øyer 13. juni). Det er videre vektlagt at en har begynt å regulere bestanden noe på svensk side (93 dyr siden 1.1.2017). Det vil være rimelig å anta at et slikt uttak har bidratt til å redusere innvandring av ulv i Norge på våren, men det er usikkert i hvilket omfang.

Det er vanskelig å forutsi hvor mange ulver som vil oppholde seg i Oppland i høst og vinter, og om disse vil gjøre skade kommende beitesesong. Vi har pr. 14. juni aktivitet av minst en ulv i fylket med nylig pågående skadefellingsforsøk på Jevnaker/Ringerike.

Situasjonen mht. forekomst av ulv før jaktstart 1. oktober vil avhenge av hvorvidt dyr blir tatt ut på skadefellingstillatelser i beitesesongen, så de vil være en viss usikkerhet knyttet til dette. Vi bør imidlertid ta noe høyde for at det blir felt ulv fellingsforsøket i Jevnaker/Nordmarka, ettersom denne ulven har vist seg i området over tid, og skadepotensialet i området er betydelig. En evt. felling må trekkes fra den vedtatte lisensfellingskvoten. Sekretariatet tilrår derfor at det vedtas en lisensfellingskvote på fire - 4 ulver i region 3 for lisensfellingsperioden 2018/2019.

Rovviltnemnda kan til enhver tid endre eget vedtak om kvote for lisensfelling dersom nye opplysninger tilsier det. Fylkesmannen vil i den forbindelse holde nemnda spesielt oppdatert om eventuelle individer som oppholder seg lang tid i fylket, genetisk kunnskap om enkeltindivider og annen relevant informasjon.

Av hensyn til den genetiske variasjonen i bestanden, bør det vurderes tiltak for at en ikke feller et individ som stammer fra den finsk-russiske bestanden. Sekretariatet viser til felles retningslinjer for forvaltning av genetisk verdifulle individer i den skandinaviske ulvebestanden fra Miljødirektoratet og Naturvårdsverket om dette. Det har i 2018 kommet nye føringer for å klarlegge individer av ulvs genetiske status er gitt i brev fra Klima- og miljødepartementet av 24. april 2018, samt brev fra Miljødirektoratet av 21. mai.

Fylkesmannen vil følge opp dette slik:

- Tett dialog med SNO, som gjør en ekstra innsats for å forsøke å finne DNA ved skader/observasjoner, dette ligger likevel inne i SNOs instruks fra tidligere – men vi er enige om å ha en ekstra fokus i 2018 og framover.
- i skadefellingsvedtakene er det et vilkår at medlemmer i skadefellingslaget samler inn evt DNA (hår/skit) og leverer dette til SNO. Ved DNA-funn har Fylkesmannen varslet Rovdata om at prøver er innsendt, Rovdata har analysert prøvene så raskt som mulig og gitt Fylkesmannen svar pr telefon.
- Fylkesmannen har direkte finansiert bruk av sporhunder ved et par observasjoner for bl.a. om mulig finne DNA.
- I vedtakene er det gitt varsel om at andre tiltak enn felling kan være aktuelt dersom genetisk verdifulle individer identifiseres
- I annonseringen av lisensfelling vil vi oppfordre jegere til å samle inn DNA, samt at SNO vil følge opp spormeldinger i lisensperioden. Ved en eventuel lokalisering av genetisk viktige individer i lisensfellingsperioden vil nemnda/Fylkesmannen ta kontakt med Miljødirektoratet for å vurdere tiltak.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Fylkesmannen har benyttet eksisterende kunnskap om ulv i behandlingen av saken, jf. § 8, beskrevet ovenfor i saksframlegget. Gjennom statusrapporter og annen informasjon fra overvåkingen (Rovdata) og det skandinaviske ulveprosjektet (Skandulv) er det betydelig kunnskap om den samlede belastningen som ulvebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Undersøkelser fra Skandinavia viser at ulovlig jakt er en vesentlig faktor som påvirker den samlede belastningen på ulvebestanden. Det registreres også noe sykdom på ulv og avgang ved påkjørsler. I tillegg blir bestanden påvirket av den høye graden av innavl i bestanden, skadefellinger og lisensfelling. Fylkesmannen har vurdert den samlede belastninga som ulvebestanden er og vil bli utsatt for, og mener at vedtaket ikke er i strid med prinsippet i § 10 i naturmangfoldloven. Ut fra overnevnte vurderer vi at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig, og føre-var-prinsippet er derfor tillagt liten vekt, jf. naturmangfoldloven § 9. Vi viser i den forbindelse også til at innstillingen legger opp til at man skal vurdere tiltak for å unngå felling av genetisk verdifulle individ. Etter vår vurdering er § 11 ikke relevant her, og vi legger til grunn at Stortinget gjennom vedtaket om forvaltningsområde for ynglende ulv har tatt de hensyn som senere er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

8. Sekretariatets forslag til vedtak

Rovviltnemnda har etter naturmangfoldlovens § 18 b, jf §§ 4, 7 og 10 i rovviltforskriften myndighet til å fastsette lisensfellingskvote for ulv i region 3 (Oppland).

Rovviltnemnda vedtar en kvote på 4 – fire - ulv i region 3 (Oppland) uten noen nærmere regioninndeling for 2018/2019. Rovviltnemnda kan til enhver tid endre eget vedtak om kvote for lisensfelling dersom nye opplysninger tilsier det. Av hensyn til bestandssituasjonen og den genetiske variasjonen i bestanden, må en vurdere tiltak slik at en at en ikke feller et individ som stammer fra den finsk – russiske bestanden.

Eventuelle endringer av områdegrenser og fordeling av gjenværende kvote underveis i fellingsperioden skal sekretariatet avklare med leder av nemnda. Bakgrunn og begrunnelse går fram av saksframlegget fra sekretariatet.

Vedlegg (1)

Vedlegg 1

De viktigste hendelser/skadesituasjoner med ulv i Oppland de senere år.

	Kommune	Påvist skade av ulv	Erstattet til ulv	Skadeperiode	Felt dato	Skadeperiode, varighet	Merknad
2006	Lesja	33	35	8. mai- 31. mai	31/5	22 d.	Skadefellingstillatelse gitt av direktoratet
2007	Ringebu	26	29	1.-4. juni	-	4 d	
2009	N-Fron	61	225	12/6-23/7	16/7 2/7		2 ulver pådro sammen, det ble gitt 1 mill fra M-dir til forsinka slipp
2010	Ringebu/Øyer	22	45	13/6-27/6	27/6 27/6	14 d	2 ulver felt, den ene i nødverge
2012	Lesja	96	430	15/6-1/10	17/6	100 d	Den ene av de to ulvene gikk der stort sett hele sommeren
2013	Gausdal	28	106	26/5-9/6	-	14 d	Skadene var i grenseområdene mellom Fron og Ø-Slidle
	Ø-Slidle	39	146	23/6-13/7	16/7	20 d	
	Fron	91	211	23/6-16/7			
	Dovre	11	95	22/6-17/7	-		
	Vang	8	8	8/6-9/6	9/6	1	
2014	Dovre/Vågå/ Fron				10/5 15/5	0	Ble felt en ulv i Vågå forut for skade, i tillegg ble en ulv tatt ut i Fron i mai forut for skade
	N-Aurdal	33	53	26-29/12	31/12	3 d	Skade på tamrein
2015	Ringebu				17/5		Felt før skade
	Lillehammer	15		5/6-6/6	5/6		Ikke søkt om erstatning
	N-Fron/Sel	29	139	18/6-20/7	20/7	33 d	
2016	Lesja	2	4	23/5-24/5	25/5	3 d	
	N-Fron	30	121	12/6-19/6	19/6	7 d	
2017	Ringebu	12	173	19/6	19/6	1 d	Ble påskutt, ettersøk Senere felt i 2017, Hedmark
		43		25/6-5/7	-	10 d	
	Gran/Østre Toten	294	720	1/6-7/8	7/8	67 d	
2018	Jevnaker	8		26/5-6/6		10 d	Ingen observasjoner etter 6. juni
	Gausdal	5		17/5		1 d	Ingen observasjoner i etterkant

